

พระราชบัญญัติ
การรถไฟแห่งประเทศไทย (ฉบับที่ ๔)
พ.ศ. ๒๕๒๔

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.
ให้ไว้ ณ วันที่ ๓๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๒๔
เป็นปีที่ ๓๖ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรม
ราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยการรถไฟแห่ง
ประเทศไทย

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดย
คำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติการรถไฟ
แห่งประเทศไทย (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๒๔”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัติ^{๕๑} ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศ
ในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นหมวด ๒ ทวิ การเวนคืน
อสังหาริมทรัพย์เพื่อกิจการรถไฟ มาตรา ๓๗ ทวิ มาตรา ๓๗ ตริ มาตรา
๓๗ จัตวา มาตรา ๓๗ เบญจ มาตรา ๓๗ ฉ มาตรา ๓๗ สัตต มาตรา
๓๗ อัฐ มาตรา ๓๗ นว มาตรา ๓๗ ทศ และมาตรา ๓๗ เอกาทศ
แห่งพระราชบัญญัติการรถไฟแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๕๔

“หมวด ๒ ทวิ

การเวนคืนอสังหาริมทรัพย์เพื่อกิจการรถไฟ

มาตรา ๓๗ ทวิ เมื่อการรถไฟแห่งประเทศไทยมีความจำเป็นจะต้อง
ได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์เพื่อใช้ในการสร้างทางรถไฟหรือเครื่องประกอบ
ทางรถไฟ ถ้ามิได้ตกลงในเรื่องการโอนกันไว้เป็นอย่างอื่น ให้ดำเนินการ
เวนคืนตามกฎหมายว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ เว้นแต่ที่บัญญัติ
ไว้โดยเฉพาะในหมวดนี้

ในการนี้จะออกพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่จะ
เวนคืนไว้ก่อนก็ได้ และให้นำกฎหมายว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์
มาใช้บังคับโดยอนุโลม แต่ทั้งนี้ต้องดำเนินการออกพระราชบัญญัติเวนคืน
อสังหาริมทรัพย์ภายในอายุของพระราชกฤษฎีกานั้น

มาตรา ๓๗ ตริ เมื่อได้มีพระราชกฤษฎีกาตามมาตรา ๓๗ ทวิ
วรรคสองแล้ว ให้การรถไฟแห่งประเทศไทยดำเนินการสำรวจเพื่อทราบที่

ที่จะต้องจัดซื้อหรือเวนคืนที่แน่นอนโดยเร็ว และกำหนดราคาของอสังหาริมทรัพย์ที่จะเวนคืนไว้ตามความเป็นธรรม ที่เป็นอย่างในวันใช้บังคับพระราชกฤษฎีกาตามมาตรา ๓๗ ทวิ วรรคสอง ทั้งนี้ให้นับถึงผลการพิจารณาของเจ้าหน้าที่ซึ่งตราค่าเพื่อประโยชน์แก่การเสียดำเนินการบำรุงท้องที่ และราคาประเมินทุนทรัพย์ในการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม ตลอดจนสภาพและที่ตั้งของอสังหาริมทรัพย์ ประกอบกับเหตุและวัตถุประสงค์ของการเวนคืนเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่สังคมและดำเนินการจัดซื้ออสังหาริมทรัพย์ดังกล่าวจากเจ้าของหรือผู้ครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายไม่เกินราคาซึ่งได้กำหนดไว้แน่นอนต่อไป

มาตรา ๓๗ จัตวา ในกรณีที่มีการตกลงซื้อขายอสังหาริมทรัพย์กันได้ตามมาตรา ๓๗ ทวิ ให้การรถไฟแห่งประเทศไทยจ่ายเงินค่าทดแทนที่ดินดังกล่าวให้แก่เจ้าของหรือผู้ครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันที่มีการทำสัญญาซื้อขายอสังหาริมทรัพย์ตามที่บัญญัติไว้ในวรรคสองหรือวรรคสี่แล้วแต่กรณี

ในการตกลงซื้อขายอสังหาริมทรัพย์ตามวรรคหนึ่ง หากปรากฏว่าอสังหาริมทรัพย์ที่ซื้อขายมีหนังสือแสดงสิทธิในที่ดิน ให้การรถไฟแห่งประเทศไทยมีหนังสือแจ้งกรมที่ดินทราบ เพื่อให้กรมที่ดินดำเนินการแก้ไขหลักฐานทางทะเบียนในหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินทั้งฉบับที่กรมที่ดินเก็บรักษาไว้ และฉบับที่เจ้าของยึดถือไว้ ทั้งนี้ โดยไม่จำเป็นต้องทำการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมตามกฎหมาย และให้ถือว่าได้มีการโอนกรรมสิทธิ์ในอสังหาริมทรัพย์ในส่วนที่ได้มีการตกลงซื้อขายกันนั้นแล้ว นับแต่วันที่ทำ

สัญญาซื้อขายโดยเจ้าของหรือผู้ครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายส่งมอบ หรือแสดงหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินต่อการรถไฟแห่งประเทศไทย

เพื่อประโยชน์แก่การทำทะเบียนให้ถูกต้อง ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ ตามมาตรา ๑๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดินมีอำนาจเรียกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินฉบับที่เจ้าของหรือผู้ครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมาย ยัดถือไว้ไปทำการแก้ไขหลักฐานทางทะเบียนให้ถูกต้อง โดยเจ้าของหรือผู้ครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายซึ่งอสังหาริมทรัพย์นั้นจะนำไปมอบต่อ พนักงานเจ้าหน้าที่ด้วยตนเอง หรือจะส่งไปโดยทางไปรษณีย์ตอบรับก็ได้

ในการตกลงซื้อขายอสังหาริมทรัพย์ตามวรรคหนึ่ง หากปรากฏว่า อสังหาริมทรัพย์ที่ซื้อขายไม่มีหนังสือแสดงสิทธิในที่ดิน ให้การรถไฟแห่งประเทศไทยตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่ง ประกอบด้วยนายอำเภอ แห่งท้องที่ที่อสังหาริมทรัพย์ตั้งอยู่หรือผู้แทน พนักงานที่ดินอำเภอหรือผู้แทนและเจ้าพนักงานการรถไฟแห่งประเทศไทย ร่วมกันดำเนินการ สอบสวนเพื่อทราบถึงผู้สิทธิในอสังหาริมทรัพย์ดังกล่าว เมื่อทราบถึงผู้สิทธิในอสังหาริมทรัพย์แล้ว จึงให้ดำเนินการทำสัญญาซื้อขายได้

ในการสอบสวนเพื่อทราบถึงผู้สิทธิในอสังหาริมทรัพย์ตามวรรคสี่ ให้นำบทบัญญัติว่าด้วยการรังวัดตามประมวลกฎหมายที่ดินมาใช้บังคับ โดยอนุโลม

มาตรา ๑๑) เบื้อง พระราชบัญญัติเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ให้ระบุ ส่วนกว้างของแนวเขตที่จะเวนคืน และรายละเอียดอย่างอื่นที่จำเป็นเพื่อ

ให้ทราบถึงข้อห้ามที่ผู้ที่จะเวนคืนได้แน่นอนเท่าที่จะกระทำได้โดย
ไม่จำเป็นต้องมีแผนที่ไว้ท้ายพระราชบัญญัติ

เมื่อมีพระราชบัญญัติเวนคืนอสังหาริมทรัพย์แล้วให้การรถไฟแห่ง
ประเทศไทยจัดทำแผนผังที่ดินที่จะเวนคืนรวมทั้งระบุเจ้าของหรือผู้
ครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายซึ่งอสังหาริมทรัพย์ที่ถูกเวนคืน และให้
ประกาศไว้เพื่อให้ผู้มีส่วนได้เสียตรวจดู แล้วรังวัดที่ดินและทำเครื่องหมาย
แสดงเขตที่ดินที่จะเวนคืนไว้ด้วย ประกาศแผนผังที่ดินดังกล่าวให้ปิดไว้
โดยเปิดเผย ณ ที่ทำการอำเภอ ที่ทำการกำนัน และที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน
และในบริเวณแนวเขตที่ดินที่จะเวนคืนเป็นระยะ ๆ ตามควรแก่กรณี ก่อน
วันที่จะเข้าครอบครองและใช้อสังหาริมทรัพย์ที่เวนคืนนั้นไม่น้อยกว่า
สามสิบวัน

มาตรา ๓๗ ฉ เมื่อมีพระราชบัญญัติเวนคืนอสังหาริมทรัพย์แล้ว
ให้การรถไฟแห่งประเทศไทยแจ้งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองโดยชอบ
ด้วยกฎหมายซึ่งอสังหาริมทรัพย์ที่ถูกเวนคืนมารับเงินค่าทดแทนตาม
จำนวนที่กำหนดตามมาตรา ๓๗ ตร. ภายในระยะเวลาที่กำหนด

สำหรับจำนวนเงินค่าทดแทนในกรณีที่ไม่มีการตราพระราชกฤษฎีกา
กำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่จะเวนคืนให้การรถไฟแห่งประเทศไทย
กำหนดโดยคำนึงถึงหลักเกณฑ์ตามมาตรา ๓๗ ตร.

ในกรณีที่ผู้มีส่วนได้เสียได้รับค่าทดแทนผู้ใดไม่ยอมมารับเงินค่าทดแทน
ภายในระยะเวลาที่กำหนดหรือในกรณีที่ไม่มีอำนาจจ่ายเงินค่าทดแทนให้ผู้
มีส่วนได้เสียได้รับค่าทดแทนรายได้ทันที เนื่องจากมีปัญหาเกี่ยวกับสิทธิระหว่าง

ผู้มีสิทธิได้รับค่าทดแทนในอสังหาริมทรัพย์นั้น ให้การรถไฟแห่งประเทศไทย
ไทยวางเงินค่าทดแทนนั้นตามมาตรา ๓๗ สัตต โดยพลัน

เมื่อได้จ่ายหรือวางเงินค่าทดแทนเพื่ออสังหาริมทรัพย์ที่เวนคืน
รายใดแล้ว ให้การรถไฟแห่งประเทศไทยมีอำนาจเข้าครอบครองและใช้
อสังหาริมทรัพย์นั้นได้

ในการจะจ่ายหรือวางเงินค่าทดแทนนี้ ถ้าเป็นกรณีการใช้เงินค่า
ทดแทนสำหรับอสังหาริมทรัพย์ที่อาจรื้อถอนออกไปได้ ให้การรถไฟแห่ง
ประเทศไทยแจ้งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมาย
ซึ่งอสังหาริมทรัพย์นั้นรื้อถอนอสังหาริมทรัพย์ดังกล่าวออกไปภายใน
หกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง ถ้าเจ้าของหรือผู้ครอบครองโดยชอบด้วย
กฎหมายซึ่งอสังหาริมทรัพย์ไม่รื้อถอนออกไปภายในกำหนดเวลาดังกล่าว
ให้การรถไฟแห่งประเทศไทยมีอำนาจเข้ารื้อถอนได้ โดยเจ้าของหรือ
ผู้ครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายดังกล่าวต้องเป็นผู้ชำระค่าใช้จ่าย ถ้า
ไม่มีการชำระ ให้หักค่าใช้จ่ายเพื่อการนี้ออกจากเงินทดแทนที่จะได้รับแล้ว
จึงจ่ายหรือวางเงินค่าทดแทนส่วนที่เหลือให้

การที่เจ้าของหรือผู้ครอบครองอสังหาริมทรัพย์ฟ้องคดียังศาลเพื่อ
เรียกเงินในส่วนที่ตนเห็นว่าควรจะได้รับ ไม่เป็นเหตุให้การครอบครอง
อสังหาริมทรัพย์ การรื้อถอนอสังหาริมทรัพย์ หรือการขนย้ายทรัพย์สิน
สิ้นสุดหยุดลง

มาตรา ๓๗ สัตต ในการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ ถ้าจะต้อง
มีการวางเงินค่าทดแทนไม่ว่าเนื่องในกรณีใด ๆ การวางเงินค่าทดแทนให้

กระทำให้การนำเงินไปวางต่อศาล หรือฝากไว้กับธนาคารออมสินในชื่อของผู้สิทธิได้รับโดยแยกฝากเป็นบัญชีเฉพาะราย ในการนำมรดกของหรือค่าทดแทนใดๆ เกิดขึ้นเนื่องจากการฝากเงินนั้น ให้ตกเป็นสิทธิแก่ผู้รับด้วย ผู้สิทธิได้รับเงินค่าทดแทนจะขอรับเงินจากศาลเมื่อใดก็ได้ แต่การไปรับเงินฝากจากธนาคารออมสิน ให้ผู้ประสงค์ขอรับเงินแจ้งให้การรถไฟแห่งประเทศไทยทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน เพื่อการรถไฟแห่งประเทศไทยจะได้ดำเนินการเบิกจ่ายให้

การนำเงินค่าทดแทนไปวางต่อศาลหรือฝากไว้กับธนาคารออมสิน ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่รัฐมนตรีกำหนด

มาตรา ๓๗ อัญญัติ ในการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ตามมาตรา ๓๗ เบื้อง ให้การรถไฟแห่งประเทศไทยแจ้งการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ที่ตกมาเป็นของการรถไฟแห่งประเทศไทย ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้มีหน้าที่จดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมทราบเพื่อบันทึกหลักฐานทางทะเบียนเพื่อประโยชน์ในการบันทึกหลักฐานตามวรรคหนึ่ง ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดังกล่าวมีอำนาจตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๗๔ วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายที่ดินด้วย

มาตรา ๓๗ นว เมื่อมีพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่จะเวนคืนแล้ว ถ้ารัฐมนตรีเห็นว่าการเวนคืนเพื่อกิจการดังกล่าว หากเน้นเข้าไปจะเป็นอุปสรรคอย่างมากแก่การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมหรือประโยชน์ของรัฐอันสำคัญอย่างอื่น ให้คณะรัฐมนตรีมีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษากำหนดให้การเวนคืนนั้นเป็นกรณีที่มีความจำเป็นโดยเร่งด่วนได้ ในการนี้ให้การรถไฟแห่งประเทศไทยมีอำนาจเข้าครอบครอง

และใช้สั่งห้ามทรัพย์สินนั้น ๆ ได้ก่อนที่จะมีการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ แต่ต้องมีหนังสือแจ้งให้เจ้าของและผู้ครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายซึ่งอสังหาริมทรัพย์นั้นทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าหกสิบวัน และการรถไฟแห่งประเทศไทยต้องจัดให้มีการจ่ายหรือวางเงินค่าทดแทนให้เสร็จสิ้นภายในหนึ่งนับแต่วันที่ได้เข้าครอบครองหรือใช้สั่งห้ามทรัพย์สินนั้น

ในกรณีที่ไม่สามารถส่งหนังสือแจ้งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายซึ่งอสังหาริมทรัพย์ตามวรรคหนึ่งได้ ให้แจ้งโดยวิธีปิดประกาศแจ้งความไว้ ณ ที่ซึ่งอสังหาริมทรัพย์นั้นตั้งอยู่ และเมื่อครบกำหนดสี่สิบห้าวันนับแต่วันปิดประกาศแจ้งความแล้ว การรถไฟแห่งประเทศไทยจึงจะมีอำนาจเข้าครอบครองและใช้สั่งห้ามทรัพย์สินนั้น ๆ ได้

มาตรา ๓๓ ทศ ในการเข้าครอบครองและใช้สั่งห้ามทรัพย์สินตามมาตรา ๓๓ นว วรรคหนึ่ง ให้การรถไฟแห่งประเทศไทยมีอำนาจรื้อถอนสิ่งปลูกสร้าง ขนย้ายทรัพย์สินและดำเนินการใด ๆ เกี่ยวกับการสร้างทางรถไฟหรือเครื่องประกอบทางรถไฟได้ และถ้ามีความเสียหายเกิดขึ้นเป็นพิเศษเนื่องจากการเข้าครอบครองและใช้สั่งห้ามทรัพย์สินโดยเร่งด่วนเช่นนั้น ให้การรถไฟแห่งประเทศไทยชดใช้ค่าทดแทนเพื่อความเป็นธรรมสำหรับส่วนนี้ด้วย

ให้นำมาตรา ๓๓ ฉ วรรคหนึ่งและวรรคสอง มาตรา ๓๓ สัตต และมาตรา ๓๓ เอกาทศ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๓๓ เอกาทศ ในกรณีที่ผู้มั่งคั่งได้รับค่าทดแทน รับชำระเงินค่าทดแทน แต่ยังไม่ยินยอมตกลงในจำนวนเงินค่าทดแทนที่การรถไฟ

แห่งประเทศไทยกำหนด หรือรับหรือไม่รับเงินค่าทดแทนที่การรถไฟแห่งประเทศไทยวางไว้ต่อศาล ไม่ตัดสิทธิผู้คนที่ขออุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีเพื่อเรียกเงินส่วนที่ตนเห็นว่าควรจะได้รับภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับเงินค่าทดแทนจากการรถไฟแห่งประเทศไทย หรือวันที่การรถไฟแห่งประเทศไทยวางเงินค่าทดแทนต่อศาล หรือในกรณีที่มิได้รับเงินค่าทดแทนในวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง แล้วแต่กรณี

ในการพิจารณาอุทธรณ์จำนวนค่าทดแทนตามมาตรา ๓๗ นี้ ให้รัฐมนตรีแต่งตั้งคณะกรรมการคณะหนึ่ง ประกอบด้วยบุคคลผู้ทรงคุณวุฒิทางกฎหมาย และผู้มีความรู้ความสามารถในการตราคำสั่งหาทรัพย์สินมีจำนวนทั้งหมด ไม่น้อยกว่าห้าคนเป็นผู้พิจารณาเสนอความเห็นต่อรัฐมนตรี

ในกรณีที่ผู้เสียหายได้รับค่าทดแทนยังไม่พอใจคำวินิจฉัยของรัฐมนตรีให้ฟ้องต่อศาลภายในหนึ่งปีนับแต่วันได้รับแจ้งคำวินิจฉัยของรัฐมนตรี

ในกรณีที่รัฐมนตรีหรือศาลวินิจฉัยให้ชำระเงินค่าทดแทนเพิ่มขึ้นให้ผู้เสียหายได้รับค่าทดแทนได้รับดอกเบี้ยในอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประเภทฝากประจำของธนาคารในจำนวนเงินที่เพิ่มขึ้น ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ได้มีการจ่ายหรือวางเงินค่าทดแทนนั้น ”

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

พลเอก ป. ศิริสุวานนท์

นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากกฎหมายว่าด้วยการรถไฟแห่งประเทศไทย ยังไม่มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการได้มา และการเข้าครอบครองซึ่งอสังหาริมทรัพย์เพื่อประโยชน์แก่การสร้างทางรถไฟโดยเฉพาะ ในการเห็นสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยการรถไฟแห่งประเทศไทย เพื่อกำหนดเกี่ยวกับการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์เพื่อกิจการรถไฟขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้